

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Έδεσσα και Ιεραποστολή

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

• Μητροπολίτου Ναυπάκτου & Αγίου Βλασίου Ιεροθέου

Διαβάζοντας τά σχετικά μέ τήν άγιοκατάταξη τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου, Ἱεραποστόλου τῆς Ἀφρικῆς, τοῦ ὁποίου ἡ άγιοκατάταξη ἔγινε ἀπό τό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας τήν 8η Ὀκτωβρίου 2025, ἀμέσως ἦλθε στό μυαλό μου ἡ παραμονή του στήν Ἑδεσσα γιά ἕνα χρονικό διάστημα, καί τό πῶς ἡ πόλη τῆς Ἑδέσσης Μακεδονίας μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἀφετηρία τῶν πρώτων ἱεραποστόλων στήν σύγχρονη ἐποχή μας στήν Ἀφρική.

Εἶχα τήν ἐξαιρετική εὐλογία νά ὑπηρετήσω στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἑδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας, μέ βάση τήν πόλη τῆς Ἑδέσσης δεκαεοκτώ χρόνια (1969-1987) καί ἔμαθα τήν σχετική ἱστορία. Κατά τήν διάρκεια τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἑδέσσης καί Πέλλης ὁ Ἐπίσκοπος Παντελεήμων Παπαγεωργίου. Μέχρι τότε ἦταν τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ταλαντίου, βοηθός τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μέ ἔδρα τόν Πειραιᾶ ἀπό τίς 30 Σεπτεμβρίου 1936, ἀφοῦ

τότε ὁ Πειραιᾶς δέν ἦταν ἀνεξάρτητη Μητρόπολη καί ὑπαγόταν στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν. Ἔτσι στίς 24 Ὀκτωβρίου 1941 ἐξελέγη Μητροπολίτης στήν Ἑδεσσα.

Στήν τότε Μητρόπολη Ἑδέσσης καί Πέλλης ὁ Παντελεήμων παρέμεινε δέκα χρόνια ἀπό τό 1941 ἕως τό 1951, ὁπότε ἐξελέγη Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης στίς 27 Μαρτίου 1951 καί ἐνθρονίσθηκε τήν 16 Ἀπριλίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Ὁ Μητροπολίτης Ἑδέσσης καί Πέλλης Παντελεήμων ἔδειξε ἀσυνήθη ποιμαντική δραστηριότητα, πρωτοφανή γιά τήν ἐποχή ἐκείνη, κατά τήν διάρκεια τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς καί τά μετέπειτα χρόνια τοῦ Ἑμφυλίου Πολέμου. Ἐκτός ἀπό τίς Θεῖες Λειτουργίες πού τελοῦσε συχνά μέ τό φωνητικό του τάλαντο, τήν εὐλάβεια καί τό δυναμικό κήρυγμα πού ἔκανε, ἀσχολήθηκε μέ τήν ποιμαντική διακονία καί τήν κατηχητική δράση, ἀκόμη ἔδειξε ἡρωϊκό πνεῦμα κατά τήν διάρκεια τῆς Κατοχῆς, σῶζοντας πολλούς ἀνθρώπους ἀπό τόν θάνατο. Τότε στήν Ἑδεσσα δημιουργήθηκαν «ἡ Ἀδελφосύνη», τά Κατηχητικά Σχολεῖα, οἱ πρῶτες Χριστιανικές ὁμάδες, καί ὁ θεσμός αὐτός ἀπό τήν Ἑδεσσα ἐπεκτάθηκε στήν Θεσσαλονίκη, καί ἀπό ἐκεῖ καί σέ ἄλλες πόλεις.

Ὁ Μητροπολίτης Παντελεήμων ἦταν φιλόκαλος Ἀρχιερεὺς καί ἔδειξε ἐνδιαφέρον γιά τό κήρυγμα, τήν ποιμαντική διακονία, καί τήν κατήχηση τῶν νέων. Ἔτσι τό 1943 προσέλαβε ὡς Ἱεροκῆρυκα τόν τότε Διάκονο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Χαρίτωνα Πνευματικάκη τόν ὁποῖο χειροτόνησε στήν Ἑδεσσα Ἱερέα, ἀνέλαβε τήν θέση τοῦ Ἱεροκῆρυκα τό 1945 καί ἦταν μέλος τῆς Ἀδελφότητος Ζωῆς. Ὁ π. Χαρίτων ἀργότερα μετακινήθηκε στήν Κατερίνη καί τελικά στήν Πάτρα. Μαζί του ἐργάσθηκε ἕνα διάστημα καί ὁ λαϊκός θεολόγος Ἀθανάσιος Φραγκόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀπό ἐκεῖ μετέβη στήν Θεσσαλονίκη.

Τότε στά δύσκολα χρόνια τῆς Κατοχῆς, πρίν τό 1943, ὁ Μητροπολίτης Ἑδέσσης καί Πέλλης Παντελεήμων προσκάλεσε καί διόρισε τόν π. Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο Ἐφημέριο στήν Ἑδεσσα καί παρέμεινε μαζί του στό Μητροπολιτικό Οἶκημα. Ἀπό παλαιούς Ἑδεσσαίους καί, κυρίως, ἀπό τόν μακαριστό Νικόλαο Πασσαλιμανιώτη πού ἦταν νεωκόρος στήν Ἀγία Σκέπη Ἑδέσσης ἔμαθα πολλές πληροφορίες γιά τό θέμα αὐτό. Μοῦ ἔλεγε ὅτι καί οἱ δύο, δηλαδή ὁ π. Χαρίτων Πνευματικάκης καί ὁ π. Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος, ἔμεναν στό ὑπόγειο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Οἰκήματος. Ὁ π. Χαρίτων ἦταν δυναμικός καί εὐγλωττος Ἱεροκῆρυκας, ἐνῶ ὁ π. Χρυσόστομος δέν εἶχε τό χάρισμα τοῦ λόγου, ἀλλά εἶχε μεγάλη ἀπλότητα, διακρινόταν ἀπό τό χάρισμα τῆς ἀγάπης καί τό ἰδιαίτερο χάρισμα νά καταγίνεται μέ ὅλα τά μικρά καί πρακτικά ζητήματα αὐτό πού λέμε ὅτι «ἔπιανε τό χέρι του».

Τό σημαντικό εἶναι ὅτι ἐκεῖ στήν Ἑδεσσα γνωρίστηκαν καί οἱ δύο μεταξύ τους κι

αργότερα, όταν ο π. Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος πήγε στην Αφρική, προσκαλούσε να μεταβή εκεί τον π. Χαρίτωνα για να τον βοηθήσει στο έργο του, πράγμα που τότε πραγματοποίησε και υπήρξε διάδοχός του στο μεγάλο έργο της Ιεραποστολής μετά την κοίμησή του π. Χρυσοστόμου. Το θέμα, όμως, έχει και συνέχεια. Στην Έδεσσα τότε ήταν μαθητής (11-13 ετών) ο Γεώργιος Μαδενλίδης, μετέπειτα π. Ιγνάτιος Μαδενλίδης, ο οποίος συνδέθηκε πνευματικά τόσο με τον π. Χρυσόστομο όσο και με τον π. Χαρίτωνα. Λόγω αυτής της πνευματικής σχέσης ακολούθησε και αυτός την Ιεραποστολή στην Αφρική, κάνοντας υπακοή στην εντολή της αδελφότητάς του «ο Σωτήρ» μετά από παράκληση του π. Χαρίτωνα, γενόμενος διάδοχός τους και αργότερα εξέλεγη Μητροπολίτης Πενταπόλεως και άσκησε λαμπρή ιεραποστολική δράση.

Όμως, ακολούθησε και τούς τρεις προηγούμενους, ή Έδεσσαία Θεανώ Μουσδελεκίδου ή οποία γνώριζε και τούς τρεις αυτούς. Μετά τον θάνατο του συζύγου της, ήταν στενή συνεργάτις μου στην Έδεσσα στον τομέα της νεανικής εργασίας, μάλιστα αφιέρωσε την ευρύχωρη οίκημα της για να φιλοξενοούνται μαθήτριες από την ένδοχώρα της Έδέσσης, τις οποίες φρόντιζε από πλευράς τροφής και τις συμβούλευε. Πολλές φορές στην ιεραποστολική οίκημα της πήγαινε ο άγιος Καλλίνικος, αλλά και εγώ για να συζητούμε με τις μαθήτριες και να τις κατευθύνουμε στην ζωή τους. Μετά από ένα διάστημα, παρακινούμενη από τον π. Ιγνάτιο Μαδενλίδη μιμούμενη δέ και τούς π. Χαρίτωνα και π. Χρυσόστομο μετέβη και αυτή στην Αφρική και βοήθησε στο Ιεραποστολικό έργο, αφήνοντας εκεί την τελευταία της αναπνοή και φυσικά ένταφιάσθηκε στην Αφρική.

Από αυτό φαίνεται καθαρά ότι η όμορφη πόλη της Μακεδονίας Έδεσσα υπήρξε φυτώριο σύγχρονων Ιεραποστόλων, και αποτελεί λαμπρό παράδειγμα ιεραποστολικής δράσεως. Αν προστεθί ότι η Έδεσσα ως έδρα της Ιεράς Μητροπόλεως Έδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας, είχε την τιμή να έχει Μητροπολίτη τον άγιο Καλλίνικο, όπου βρίσκονται τα Ιερά Λείψανα του, και πρώτη πόλη που έχει άγιο Μητροπολίτη τα τελευταία χρόνια, τότε εκτιμάται ως πόλη με λαμπρή σύγχρονη ιεραποστολική δράση. Φυσικά να προστεθί ότι και τώρα έχει λαμπρό Ιεράρχη, τον Μητροπολίτη Ιωήλ, με το μοναδικό και δυσεύρετο χάρισμα που διαθέτει, το χάρισμα της ύμνογραφίας, με το οποίο δόξασε εκατοντάδες αγίους και έχει τις πρεσβείες τους. Γι' αυτό αισθάνομαι ιδιαίτερη καύχηση που αξιώθηκα να υπηρετήσω δέκα οκτώ χρόνια στην Ιερά αυτή Μητρόπολη με έδρα την Έδεσσα, κάτω από την πνευματική καθοδήγηση του αγίου Καλλινίκου, και συναναστρεφόμενοι με πνευματικά έγγονα των εύλογημένων αυτών ιεραποστόλων και να έχω ως πνευματικά παιδιά τούς δικούς τους συγγενείς, έξ αίματος και πνεύματος. Δόξα τῷ Θεῷ γιά όλα.